

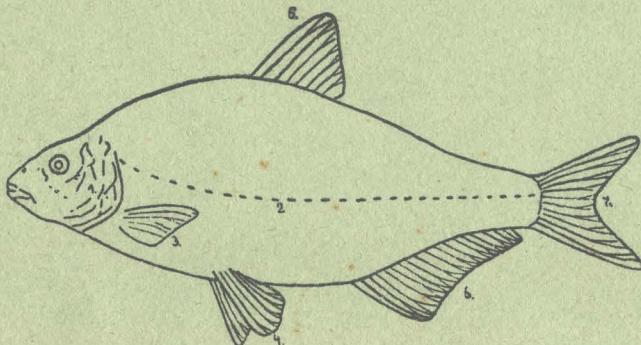
(524)

Е. ЖАРСЬКИЙ

РИБНИЦТВО

частина I:

1. атлас риб
2. визначник риб

Регенсбург

1947

Українська Студентська Громада при УТГІ
diasporiana.org.ua

ан Fip вершина

Е. ЖАРСЬКИЙ

РИБНИЦТВО

частина I:

1. атлас риб
2. визначник риб

Регенсбург

1947

Українська Студентська Громада при УТГІ

В С Т У П

Завдання рибоводства

1. Завданням рибоводства є:

- а/рациональне визискання припасів риб з природних водяних середовищ: рік, озера, морей та
- б/рациональна годівля риб в штучних водяних середовищах/стаканах/.

Біологічна класифікація риб

2. Веруши на увагу спосіб життя риб можемо виділити:

- I. Морські риби
- II. Мандрівні риби
- III. Півмандрівні риби/пригирлові/
- IV. Прісноводні риби.

у цьому курсі займемося ПРІСНОВОДНИМИ РИБАМИ, що ціле своє життя переводять у солодких водах. Між ними можемо відділити такі групи:

A. РИБИ ПЛИВУЧИХ ВОД — реофільні, що ціле життя перебувають у пливучій воді та оминають стоячі води. Діляться на:

- 1. ГЕНЕРАТИВНО-РЕОФІЛЬНІ, що розмножуються в тій самій біжучій воді, напр. пструг, минх, підуст.
- 2. ГЕНЕРАТИВНО-СТАБНОФІЛЬНІ, що постійно мешкають в ріках, але на нерест ходять до заплавив, напр язь, судак.

B. РИБИ СТОЯЧИХ ВОД — діляться на:

- 1. ПЕЛЯВІЧНІ, які можуть бути:
 - а. генеративно озерні, щонерестеться в озері, напр. стинка,
 - б. генеративно річкові, що мандрують на нерест до дельливів озер.
- 2. ПРИДОННІ — лин, карась, щука та ін.

Систематична класифікація риб

3. Іхтіологічна систематика не тільки очеркує кожний екземпляр риби на основі його прикмет і вказує місце в системі, але та^{кож} має творити ключ до зрозуміння філогенії виду як теж його географічне положення в даному водяному збірнику. Спираючись на цій же науковій систематиці — наймаємося заспокіти потреби ПРИКЛАДНОЇ ІХТИОЛОГІЇ/приміслової/, яка інтересується можливістю очергнути й виділити / на основі точних морфологічних прикмет/ групи того самого виду, з різним способом життя, /тобто біологічних чи місцевих рис в тому самому водному середовищі/. Дозволить це регулювати рационально вилови в річках чи морях.

Заки приступити до точного обговорення рационального визискання припасів наших рік чи рациональної годівлі риб, треба нам пізнати риби наших прісних вод.

4. Річкове рибоводство використовує з класи КРУГЛОРОТИХ — міноги, з класи РИБ — не всі систематичні одиниці є однаково використовувані. Іхтіологічна систематика ділить класу риб / з огляду на будову скелета/

на ДВІ КЛЯСІ:

Підкляся I. ХРЯЩОРИБИ

1. Ряд: С е л я х і і

1. Підряд: АКУЛИ

2. Підряд: СКАТИ

2. Ряд: Х і м е р и

Підкласа II. КІСТКЕРИБИ

- А. Надряд: Двудишні
Б. --: Кісткові риби
1. Ряд: Кистепері
2. Ряд: Кісткохрящеві /осятри/
3. Ряд: Кістки ганоїди
4. Ряд: Костисті риби
з такими підрядами:
підряд а/мякопері/родини: оселедцеві, лососеві,
б/кісткоміхурові/родини: коропові, со-
мові/
-- в/угри
-- г/щукоподібні
-- д/окунешукові
-- е/колючкоподібні
-- ж/пучкозяброві/іглиці, коники/
-- з/кільчепері/окуневі, скумбрієві, бички/
-- і/камбалові
-- к/безколючі
-- л/зрослощелепні
-- м/ногопері

У наших водах великого господарчого значення мають - побіч осяtrових - костисті риби, яких загальний огляд подається на дальших сторінках визначника.

А Т Л Я С Р И Б

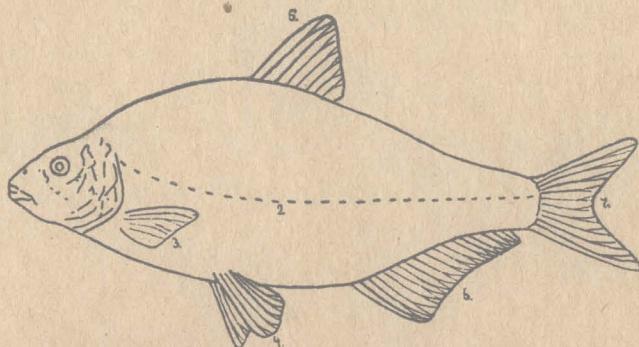

Рис. 1. СХЕМА БУДОВИ РИБИ: 1-зяброва покришка, 2-бічна лінія, 3-грудні плавці, 4-черевні плавці, 5- спинний плавець, 6-анальний плавець, 7-хвостовий плавець

Рис. 2. МІНОГА

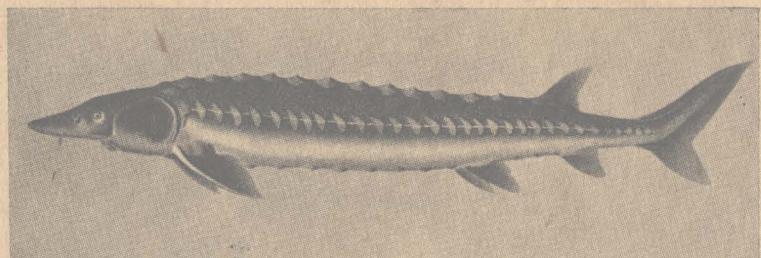

Рис. 3. ОСЯТЕР ЗАХІДНИЙ

Рис. 4. ПСТРУГ СТРУМКОВИЙ

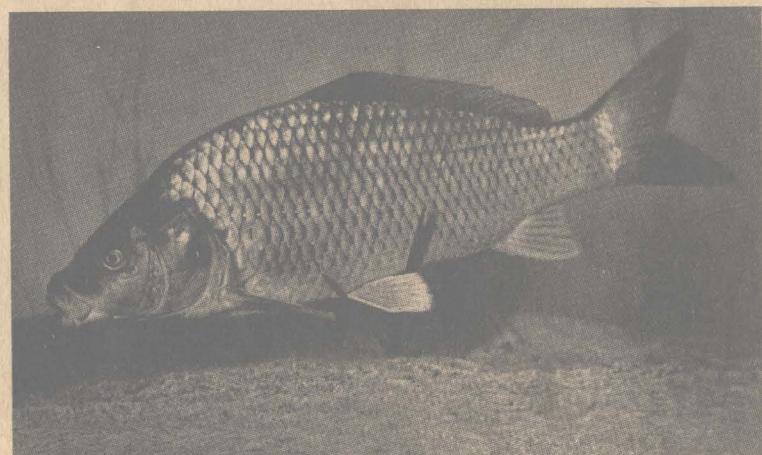

Рис. 5. КОРОП РІЧКОВИЙ

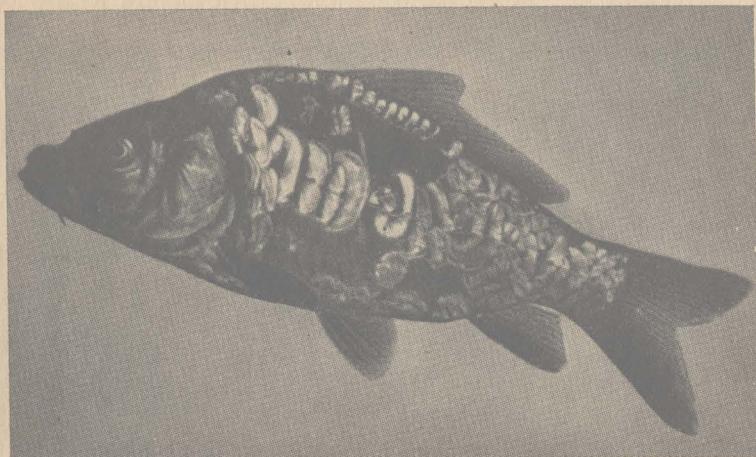

Рис. 6. КОРОП ДЗЕРКАЛЬНИЙ

Рис. 7. ГОЛОВА КОРОПА

Рис. 8. КАРАСЬ ОЗЕРНИЙ

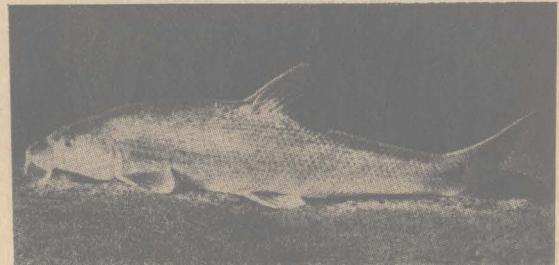

Рис. 9. МАРЕНА ЗВИЧАЙНА

Рис. 10. ПСКАР ЗВИЧАЙНИЙ

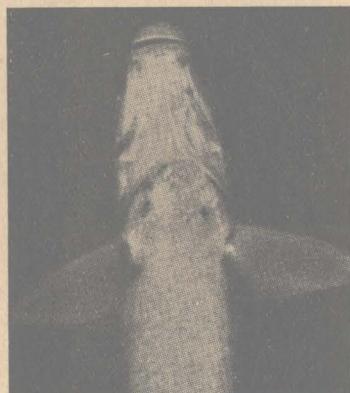

Рис. 12. ГОЛОВА ШДУСТА З ДОЛИНИ

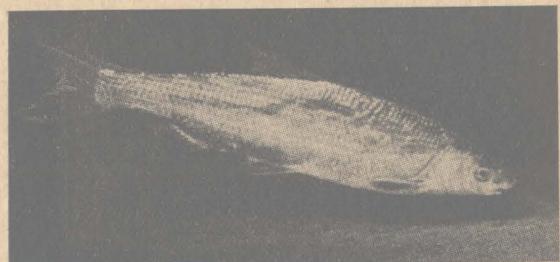

Рис. 11. ШДУСТ

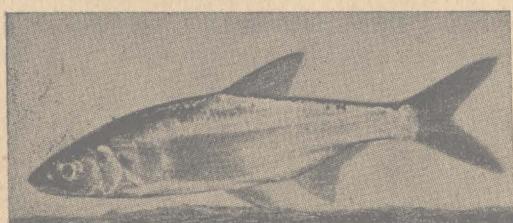

Рис. 13. РИБЕЦЬ ЗВИЧАЙНИЙ

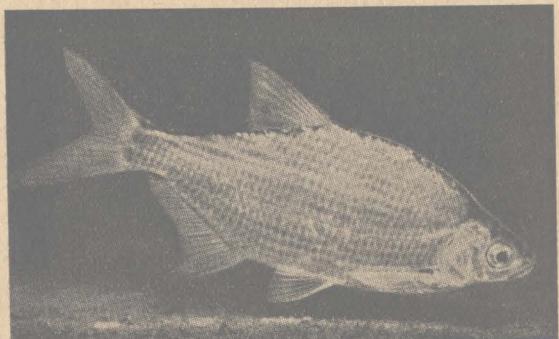

Рис. 14. ЛЯЩ

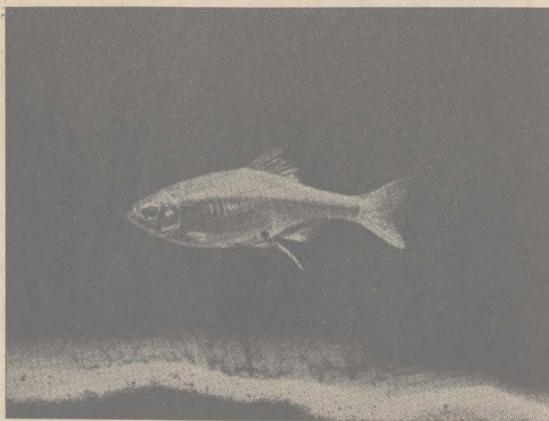

Рис. 15. ПУКАС

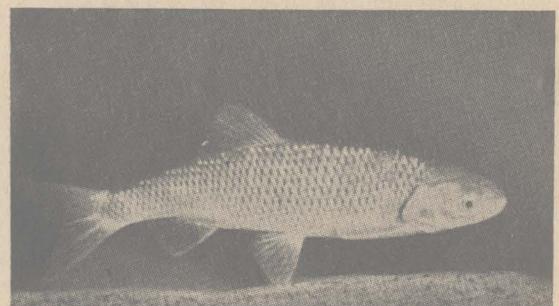

Рис. 16. ГОЛОВЕНЬ

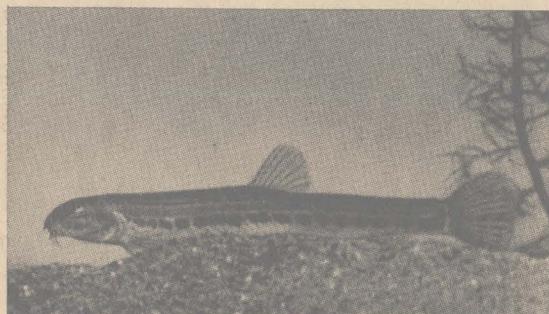

Рис. 19. ЩИПАВКА

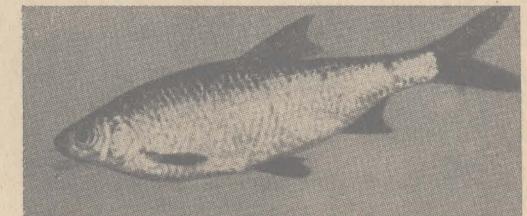

Рис. 17. ПЛІТКА

Рис. 18. ВІОН

Рис. 20. СЛИЗАК

Рис. 21. КОЛЮЧКА ТРИГЛА

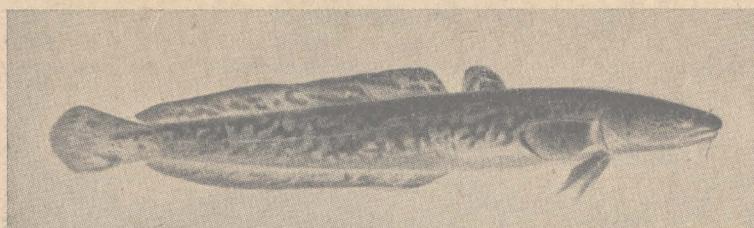

Рис. 22. МІНЬОК РІЧКОВИЙ

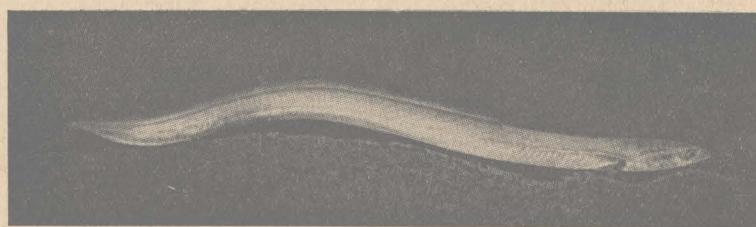

Рис. 23. ВУГОР РІЧКОВИЙ

Рис. 24. ЩУКА

Рис. 25. ГОЛОВА ЩУКИ

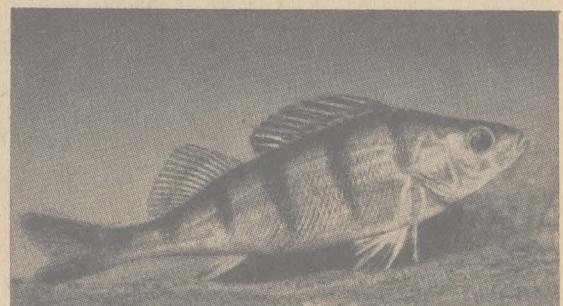

Рис. 26. ОКУНЬ

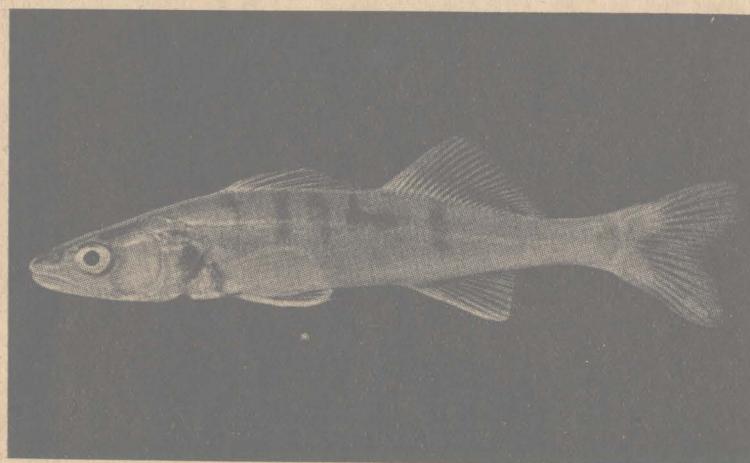

Рис. 27. СУДАК

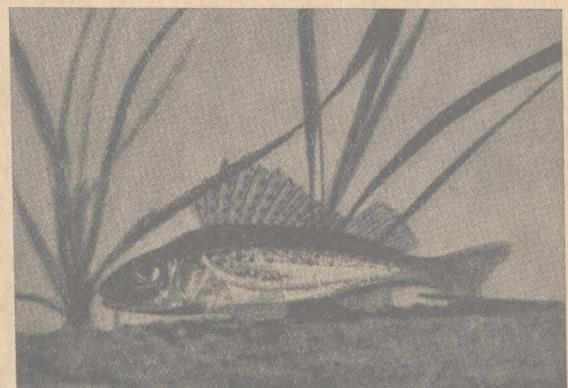

Рис. 28. ЙОРЖ

Рис. 29. БАВЕЦЬ-ГОЛОВАЧ

При вивчанні річкового рибівництва приходиться нераз молодим адептам визначити поодинокі види риб. Зараз у цій ділянці панує деяка прогалина, навіть якщо йде мова про німецькі визначники, не згадуючи все про наші. Заповнити її саме і ціль цього дуже короткого і може, навіть, стиснутого визначника риб, що виступають у пресних водах чорноморської плити, головно її західних країв. У загальному вони й поширені в Західній Європі, так, що й для тих країв він може стати в пригоді.

X

Х Х

Наші риби - це тварини із змінною температурою тіла. Все життя дихають ЗЯБРАНИ. Шкіра переважно покрита лускою; у шкірі можуть виступати кістяні зуби чи кістяні бляшки.

Органи РУХУ, які дозволяють рибі рухатися у воді, - це мускулястий ХІСТ паристі та непаристі ПЛАВЦІ, підтримувані пласними, скелетними частинами.

СЕРЦЕ складається з однієї комори і одного передсінка. В шкірі, по боках тіла знаходяться своєрідні органи чуття - т.зв., органи БІЧНОЇ ЛІНІЇ, важні для риби у зв'язку з життям у воді.

1/ГОЛОДА - сягає від кінця рила до заднього краю зябрового віка /це т.зв. діжина голови/. ДОЛІНА РИЛА - це відстань від кінця рила до переднього краю ока. ШИРИНА ЛОБА - це відстань між обома очима. Верхня щелепа творить верхній край рота. З кожного боку голови є дві ніздри: передня і задня.

Рот буває 1/кінцевий - якого розріз спереду починається на кінці морди, хоч згідси ротова щілина може опуститися вниз; 2/нижній - відкривається з нижнього боку морди; 3/верхній - розріз проходить на верхній стороні морди. На щелепах можуть виступати різновідні зуби /хоч більшість наших риб іх не має/. У деяких/коропуватих/ розвиваються на зябрових дугах т.зв. глоткові /або горлові/ зуби. Щоб іх побачити треба 1/підняти зяброве віко; 2/підрізати мязи, що прикріплюють глоткову кістку; 3/пенастою/ципчиками/ вирвати обережно цю кістку; 4/вичистити кістку з мякуща/.

Органи дихання риб - це зябра /зни/ , уложені на зябрових дугах. Зяброгі бородавочки - це пружні, короткі колонія-ниточки, що сидять на внутрішньому, увігнутому боці зябрових дуг.

2/ТУЛУБ - на тулубі відрізняємо синіну і черево; спину з згічайно темнішою краскою. У шкірі розвивається луска, яка може бути 1/кінцева або гребенцювато, якої задний вільний край має зубчики як гробінець /напр. єндак, окунь/; 2/циклопідна /кільцевата/, якої гільний край є круглий, незазублений, без зубчиків. В осі трох виступають кісткові бляшки т.зв. "жучки".

Кількість луски з віком риби не збільшується /збільшується тільки величина кожної окремої луски/ співосредні кільця на поверхні луски є показниками віку риби /тому кількість луски в бічній лінії слугує як добру познаку виду риби /порівняйте густину й ліця зі собою/. Кількість луски означаємо здоіж бічної лінії і є це змисловий орган механічного чуття, визначений у риби рядом невеличких отворів або пор, розміщених по боках тіла від голови до хвостового плавця /у деяких риб бічна лінія кінчиться в половині тіла, а в деяких - номає б.л. зовсім/. Описуючи рибу даємо формулу кількості луски в бічній лінії, а крім того кількість рядів лусок тище б.л./т.зв. між б.л./ і основою першого проміння спинного плавця / і нижче б.л./ тобто між б.л. і основою першого проміння черев-

ногого плавця/. Приміром, формула у підуста: 5•л. 56 - 8-9 63 означає, що
в даниму виді риби - тобто в підуста - виступає в 5•л. в різних скільких
плятах 56 до 63 лусок; в верху біл., а це між нею і передньою частиною
спинного плавця / до тіла буває згичайно найвище/ в 8-9 поздорожніх
рядів луски; зато під бічною лінією, а це між нею і основою черевних пла-
вців в 4 до 6 поздорожніх рядів луски. Коли спинний плавець приміщений
далеко позаду тіла - де гоне має меншу гисоту ніж посередині, то поз-
дорожні ряди луски згору біл. підраховуються в тому місці, де тіло має
найбільшу гисоту. Коли черевні плавці розташовані на горлі - тоді поздорож-
ні ряди підраховують до середньої лінії черева. Коли немає бічної лінії
тоді начислюється поперечні ряди лусок відорож середини цілого тіла/
т.зв. "сквама"/.

(При визначенні систематичної принадлежності даної риби важне є
тож визначити кількість хребців у хребетині! Тоді: 1/гострим ножем розти-
наємо тіло риби іздовж черена від голоти до хвоста; 2/підносимо одну по-
логину тіла вгору; 3/вишищемо пензлем прихребетну полосу).

3/ПЛАВЦІ - бувають: 1/непаристі: спинний /дорсальний = D /,
хвостовий /каудальний = C / і підхвостовий, або
гілхідниковий/анальний = A /; 2/паристі: грудні /пекторальні = P / і
черевні /центральні V / Плавці складаються в кістяних або хря-
щевих променів/пірець/, між якими є натягнені болонка/перетинка/. Проме-
ни можуть бути: 1/тверді з разом з тим сущільні та колючі - іх називаю-
ть ТЕРДИМИ, або колючими; 2/м'які з розщеплені - іх називають МЯКИМИ. Згідно
з даниму і тому самому плавці передні промені бувають тверді і сущіль-
ні - а задні м'які і розщеплені. З огляду на важливість цієї присмаки за-
значуємо це й у формулі плавців, при чому кількість твердих променів по-
дається попереду римськими цифрами, а за ними подається арабськими циф-
рами кількість м'яких променів. Нпр. формула плавців окуня:

D XII - XU1, 1 - KIII 13 - 15 ; A II 8 - 9;

означає, що маємо два спинні плавці не злитих зі собою; з них перший має
13 до 16 твердих, колючих променів, а другий має 1 до 3 нерозгалужених і
13 до 15 розгалужених променів; в підхвостовому затіє є два нерозгалуже-
ні і 8-9 розгалужені промені..

У деяких риб /лососевих/ позаду спинного плавця є маленький т.зв.
ТОЩЕЙІ / жирогий/ плавець. Це зморшка шкіри, що в середині не має про-
мінів.

Деколи треба подати довжину плавця; довжина спинного і підхвостового - це розміри основи від
попереднього до заднього кінця плавця, висоту цих плавців мірють у най-
вищому місці, довжину хвостового плавця мірють відорож
променів від основи до кінця найдовшого променя. Довжина че-
репних і грудних плавців мірють по довжині найдовшого про-
мення, від основи до його кінця. Грудні плавці - уложені поза головою,
на грудях; розміщення може бути різне: 1/під горлянко - коли на-
ходяться під горлом, перед грудьми, 2/під грудне - коли находять-
ся під основою грудних плавців, 3/ під черевне - коли приміщені це-
шо позаду черева. Хвостовий плавець у наших риб може бути:
1/ закруглений, 2/ гирзаний, 3/ насиметричний /гетероцеркальний/.

4/МІРНЯННЯ ДОВЖИНІ ТІЛА - має важне значення для систематичних і
промислових цілей. Мірння перегодиться уважно, металегім інструментом,
незабаром по приїзді з уловів. Риби укладається на рівній поверхні, тор-
ф'я тощо/важати, щоб риба не висохла/. Для промислових цілей є важна:
1/т.зв. промислога довжина - яку мірюмо в прямій лі-
нії від пологини ока по кінець підхвостових плавців / проміння плавців
прилягають до черева/, як також 2/ від гла зловлених риб. До наукових і
загальних цілей добре є при тому мати декілька даних відносно віку зме-
кришку, 1-ий спинний/у ляща і коропувачів/або 1-ий колючий промінь че-
репного плавця / у сужака/.

5/Розмноження.-Майже всі наші риби - різностатеві;-самцю - звать "ікряником", самця "молочником". Зустрічаються теж гермафродити або рідко /оселедці, макрелі/, або змінностаті /бабки/. На час нерестування - відкладання ікри - і самчики і личинки сильно збільшуються. Деяких риб бачимо в той час зміни краски тіла, видовження плавців, рогогів /бородавки на шкірі/ "послісті органи" коропових/, викриглення нижньої щелепи вгору /у лососевих/, тощо.

За часом гнідання ікри бувають риби такі, що: 1/нерестують зимою /більшість лососевих, звичайно перед льодостаном/, 2/весною/пирій/, 3/літом/коропогі/. Для відкладання личинок вибирають риби особливі місця; лящ-тикдає ікуру на родних рослинах, білизна - на швидкій течії, петрухи, пирій - залишають ікуру в піску, а окуня личинки звязані морстручками чи купами, що прикріплюються до підводних рослин та каменів, пучас довгим личинкам /ідкладає личинку в порожнину мантії скійки і т. ін/. З огляду на мале наше знання про нерестовий період наших риб - спостереження над тим, як заходяться риби в часі нерестування мають велику важливість.

В зважку з нерестуванням - риби можуть відвідувати МАНДРИВКИ 1/з рік у море/т. зг. КАТАДРОМАЛЬНА міграція - як у пугра/, або 2/з моря в ріки/т. зг. АНАДРОМАЛЬНА міграція - напр. лосось/. Деякі риби можуть відвідувати місця мандрівки вздовж одної ріки. В часі нерестування обов'язує погна охорона риб.

У загальному - європейський вододіл, що переходить Карпатами, попід Льгів, берегом Поділля й далі на північ - є й границею двох рибних пролінцій: ЧОРНОМОРСЬКОЮ і БАЛТИСЬКОЮ. В наших риб питоменні чорноморській пролінції є: гіз, чечуга, голубатиця, чопи, бобир, бички; балтійській зато: осетр з'хідний, лосось, трут' і пугор, який деколи може переходити з одного сточища в друге.

7/КОЛІКЦІОНАЦІЯ РИБ. Низче подано декілька вказівок відносно того, на що треба звертати увагу в часі уловів:

1/Збирати рибу з якоїсь околиці стараємося зібрати матеріали з усіх водних зберігальнях, записуючи точно де найдено ту чи іншу рибу/ найкраще вложить записку в рот риби або під західну кришку/. Ловити треба як великі так і дрібні риби.

2/Збирати треба самому сітками чи будкою; теж товаришити рибакам на уловах; вони звичайно мають різні волоки, неводи, клуни, гентірі, бубни, підривки тощо.

3/При уловах стараємося добути такі вістки: 1/Назва риби/на родині і наукова/ і місце улову, 2/де відбувається нерест, в якій течії ріки, в якому місці ріки/глибокому/, кілька метрів чи мілкому? 3/До риба відкладає ікуру/на дно, траву, чагарник/? 4/Чи по мітний нерест у риби/творить зграї, табуни тощо/? 5/Чи відразу нерестить, чи різно групи нерестять у різний час? 6/Чи відбуває мандрівки в часі нересту і які? 7/Чи довго тримається даний вид риби на місцях нересту і де перебуває після нересту в літі осені, зимою? 8/Температура води/потівра/ під час нересту тощо.

8/КОНСЕРВАЦІЯ. Для кращого збереження риби - треба її з консервувати. Робимо це так:

1/Рибу даємо до обширного начиння/щоби риба не згиналася/ і поводі доливаємо формаліну, поки не одержимо розчин 3%-5% /на одну літру води скло 30 см/.

2/коли риба перестане рухатися - впорскуємо її прицікою дехілька куб. см./залежно від величини риби/ формаліни в бік тіла і до рота.

3/Передержати рибу в формаліні один до два дні. /Залежно від величини риби/ відмінити, щоб не надто зіштовніла/.

4/Обмити дехільованою або перевареною водою.

5/Перенести до: а/30% алькоголю на 2-4 годині; б/50% алькоголю на 24 години; остаточно перенести до 70% алькоголю в щільно замкнену скляну посудину. Можна теж замість формаліни вживати алькоголю 70%, в який викидаємо рибу.

9/ЗНАКУДНЯ - це найгажніша і найцінніша річ. Етикетки-написи виготовлюємо на сильному пергаміновому папері; пишемо тушом; вкладаємо стикетку для кожної риби окрім в рот, або коли має зуби, під захову кришку. Коли риба є вже в спирті у слоіку, розтягнена на плоскому склі, тоді етикетку прикріплюємо до того скла. На етикетці зазначуємо дуже точно читко: 1/народи назва і наукова, 2/місцевість улову /ріка, чи доплив також то ріки, п такому то місці ріки, тільки то км. від села/, подати назву близько положене більше місто, повіт, округа тощо. 3/місце лову і його характер/дно, струя/, 4/день, місяць, рік, 5/прізвище збирача.

ЯК КОРИСТУВАТИСЯ ВІЗНАЧНИКОМ.

1/У візничнику родин вищукуете дані, яким відповідає наша риба; починаючи згори переходите кожну стрічку, аж доки не найдете бажаних прикмет. Напр.: ви зловили рибку невеличку, з коротким рилом з 16 колючими проміннями у спинних плавцях. Відчиняєте книжечку на даній сторінці 2 читаєте під 1.а.: "Тіло кругле, без паристих плавців" і т.д. Це не відповідає прикметам, запримічним в нашої рибки, яка не є кругла і має захові кришки. Тоді переходимо до 1.б. Тут уже згоджується дещо з нашою рибкою; а що на кінці рядка є написане ч.2. - дивимося, що находитися під тим числом. Під 2.а. - знов не згоджується; тому шукаємо під 2.б. - це відповідає прикметам, запримічним в нашої рибки. Тут відсилаєть нас під 3. Тут відсилаєть нас під 4., а звідси щораз далі, аж нарешті під 12 а. находимо прикмету, що із шукаємо: "Йромені спинного плавця колючі..." - значить, наша риба принадежить до цієї родини.

2/Коли ми нашли принадлежність до родини - шукаємо тепер на дальніх сторінках книжечки у візничнику видів за родиною "Окуневі". На сторінці 3. маємо описані ці види риби, що належать до цієї родини. З черги і тут шукаємо за відповідними прикметами, з якими згоджувалися би прикмети зловленої риби. Переходячи з одної точки до другої находимо врешті під 6.а. бажані прикмети. Близчі, точніші пояснення впереднюють нас, що зловлена риба це йорж.

СКОРОЧЕННЯ

А = анальний, підхвостовий плавець.

б.л. = бічна лінія.

в. = вага тіла / тягар /.

в. = центральний, черевний плавець.

д. = дорсальний, спинний плавець; D₁ = перший спинний плавець; D₂ = другий спинний плавець.

д.ж. = довжина тіла.

м. = морфа.

підхг. = підхвостовий плавець.

пл. = плавець.

р. = пекторальний плавець, грудний плавець.

Пром.зн. = промислового значення.

сп. = спинний плавець.

sgu., скв. = сквама, число поперечних рядів лусок.

хв. = хвостовий плавець.

Ч.М. = Чорне Море.

с = каудальний, хвостовий плавець.

oooooooooooo

ВИЗНАЧНИК РОДИН

- 1.а. Тіло кругле, без перистих плавців; шкіра нага; по боках голови діжить сім злбрових отворів не вкритих злбровими кришками.
1. Родина: КРУГЛОРОТІ - 1. *Cylostomata*
1.б. Перисті плавці присутні; злбри прикриті злбровими кришками.
- 2.а. Здовж тіла тягнуться піть рядів кістиних бляшок; горішня частина хвостового плавця видовжена, більша від долішнього. 2. Родина: ОСЕТРОВІ - *Acipenseridae*
2.б. Риби без кістиних бляшок; горішня і долішня частина хвостового плавця майже однакові.
- 3.а. Тіло довге, змійоподібне, дуже довгий спинний і підхвостовий плавець тягнуться до заднього кінця тіла; брак черевних плавців; луска дрібна, прихована в шкірі. 3. Родина: ВУГРЕВІ - *Anguillidae*
3.б. Тіло не змійоподібне, має форму риби, симетрично сплющене по боках, шкіра покрита лускою, рідко без луски.
- 4.а. Тіло голе, без луски; морда широка.
4.б. Тіло з кістяними щитиками по боках тіла, спинним плавцем є колючки.
4.в. Тіло рівномірно покрите лускою.
- 5.а. Пара довгих вусиків на верхній целепі, підхвостовий плавець довгий спинний плавець малій, черевний плавець позаду грудних. 5. Родина: СОМОВІ - *Silridae*
5.б. Вусиків при роті немає. Черевні плавці на грудях, спинних плавців два; на злброві кришки загнуті вгору колючка. 13. Родина: БАБЦЕВІ - *Cottidae*
6. Рибки малих розмірів. В черевник плавців по одній колючці, злброві кришки без колючок. 14. Родина: КОЛЮЧКОВІ - *Gasterosteidae*
- 7.а. Тіло і злброві кришки покриті лускою. 7. Родина: УМБРОВІ - *Umbridae*
7.б. Злброві кришки не покриті лускою.
- 8.а. Луска дрібна, кругом рота 6 до 10 вусиків. Тіло невеликих розмірів, довге, круглисте або дещо з боків стиснене. 8. Родина: ВЮНОВІ - *Cobitidae*
8.б. Вусиків при роті немає. Луска видна.
- 9.а. Голова видовжена, морда широка, велика, з сильними зубами. Спинний плавець далеко позаду, приміщений над підхвостовим плавцем. 9. Родина: ЩЖОВІ - *Esocidae*
9.б. Голова правильної будови, морда вузька або в міру широка. Спинний плавець більше середини тіла.
- 10.а. Черевні плавці зросли в один, утворюють лійку. 10. Родина: БИЧКОВІ - *Gobiidae*
10.б. Черевні плавці не зросли/відділені/.
- 11.а. Черевні плавці вузькі, приміщені перед грудними знизу на горлі; на підборідді один вусик. 11. Родина: ТРИСКОВІ - *Gadidae*
11.б. Черевні плавці приміщені за грудними.
- 12.а. Промені першого спинного плавця колючі, черевні плавці приміщені під грудними або дещо позаду. 12. Родина: ОКУНЕВІ - *Gercidae*
12.б. Промені спинного плавця без колючок.
- 13.а. За спинним плавцем є ще т.зв. жировий плавець.
13.б. Жирового плавця немає.
- 14.а. Спинний плавець короткий, усіх променів не більше 16. 14. Родина: ЛОСОСЕВІ - *Salmonidae*
14.б. Спинний плавець довгий, усіх променів не менше 17. 14. Родина: ПИРІЙОВІ - *Flymallidae*
- 15.а. Черево сильно стиснене з боків, у виді кіла /як при кораблі/, на якому находитися луски уложені так, що з профіля подавають на зуби

пилки.. Бічна лінія не зазначена. ОСЕЛЕДЦЕВІ - Clupeidae
б. Черево без кіля з пилковидними пускями, бічна лінія зазначена. Рот
без зубів. На зябрових дугах / т.зв. глottові кістки, без зябрових
листочків/ осаджені т.зв. глottові зуби. 5. Родина: КОРОПОВІ -
Cyprinidae

ВИЗНАЧНИК ВИДІВ.

1. Родина: КРУГЛОРОТІ / Cyclostomata /

Тіло кругле, червунате, без парних плавців/ спинний плавець добре роз-
різаний/; по боках голови по сім зябрових отворів, не закритих зябровими
кришками; шкіра гола, багата на залози, тільки один носовий отвір. Щелеп не
має, рот на дні круглої присоскою лійки, обкріпленою зубами; скелет хрящевий.
Без плавального міхура.

МІНОГА УКРАЇНСЬКА - *Lampetra mariae Berg*
Н. е. р. е. ст: жінка квітня, початок травня.

Любити чисті, з пісковим дном, струмки. Виступає в українській частині
басейну Чорного Моря. В Галичині досі виловляється в окол. Коломиї, Наддністрої.
На заході виробляють з міног добрі консерви / у нас ще цього не практику-
ється/.

2. Родина : ОСЕТРОВІ / Acipenseridae /

1. а. Зяброже кришки між собою зросли і творять під міжзябровим промежут-
ком свободну зморшку; рот великий, півмісячний, майже на всю ширину нижньо-
го боку голови - *Huschus*.

БІЛУГА - *Hausen*

Д 62-72, А 28-41; спинних бляшок 11-14, бічних 41-52. Рило коротке й
торсте, знизу під головою лежить шкіряста зморшка, зединюча обидві зяброві
кришки. Дж. до 9 м.

Чорне Море, Каспій, звідки входить у ріки. В Дністрі/долішньому/ й Дні-
прі рідкий, в Дунай частіший/доходить до Братислави/.

б. Зяброже кришки приросли до міжзябрового промежутку; не творить під
ним зморшок. Рот невеликий, поперечний.

2. а. Нижня губа по середині неперервана - *Acipenser mudiventris* Lov
б. Із.

Д 46-52, А 26-37; спинних бляшок 11-17, бічних /49/ /52/ 55-66 /70/
/72/, черевних /0/ 12-16. Зяброжі тичинок 24-42. Бусики торочкуваті, дохо-
дять до рота; між рядами бляшок немає ніжки пластинок. Довжина до 2 м. і
більше. -Чорне Море, Каспій; в басейні Ч.М., рідкий, частіше в Дунай, доходить
до Будапешту.

б. Нижня губа по середині перервана.

3. а. Рило видовжене, мечовидне; бічних бляшок 30-38 - *Acipenser stellatus*
Pall

СТРОГА - Scherk

Д 40-45, А 24-29, спинних бляшок 11-14, бічних 30-38; віддалі від пе-
реднього кінця рила до переднього краю очей більше, ніж віддалі від перед-
нього краю очей до заднього краю зябрової кришки. Дж. до 1м.-Ч.М., Каспій,
звідки входить в ріки; виступає в Дністрі/нуże річкою/, Дніпро, в дол. Ду-
най.

5. Рило трикутникове, тупе, або загострене, помірковано довго.
Бічних бляшок більше 50. Вусики доволі ясно торочковані - *Acipenser ruthenus* L.

ЧЕЧУГА /стерлідь/ - Sterlet

Д 41-48, А 22-27, спинних бляшок /12/13-14, бічних / 58 / 60-71, черевник 13-16. Зябрових тичинок на першій дузі 15-23, Дж. не більше 1 м. Вусики торочкуваті, покриті ниткуватими перостками. - Басейн Чорного Моря і Каспійського Моря. В Дністрі доходить до Свічі; в Галичині творить 1% уловів Дністра. У його долинному багу /в межах Галичини/. У Дунай доходить доволі високо - поза Лінц.

6. Бокових бляшок менше 50, вусики не торочковані /коли є, то дуже малі/.

7. Рило коротке, більше або менше заокруглене, тупе; вусики сидять біжчики кінця рила, як рота.

8. Рило видовжене, загострене, вусики більше рота, як кінці рила.

У зрілих форм вище бічних бляшок є розкинні безладно лусочки. Бічних бляшок 28-43 - *Acipenser güldenstädti*

ОСЕТЕР - Waxdicte

Д 31-47, А 21-26, спинних бляшок 10-14, бічних бляшок /28/ 30-43. Проміжки між рядами бляшок покриті округлими або вірчаками лусками, уложені по кілька безладних рядів. Вусики не досигають рота. Дж. самців до 160 см, самів до 140 см. Чорне й Каспійське моря, звідки входять в ріки. В Дністрі доволі рідкий.

9. У зрілих форм проміжки між рядами бляшок вистелені ромбовими лусочками, уложеніми густо, в правильні ряди. - *Acipenser sturio*

ЗАХІДНИЙ ОСЕТЕР - Stör

Д 31-43, А 22-26, спинних бл. 9-13, бічних 24-33 /35/ Дж. до 5,5 м., вага поверх 200 кг. - Від Нордтиру по Дунай /- звідка/. Сян /- рідкий/. Буг /- рідкий-Раці/.

Всі осетрові знатного промислового значення. Хоч у нас місцеве насичення їх знає як слід його вартості. Коли в Раті в 1938 р. зловили осетра західного, тоді зужили лише єкру, а ренту викинули на Гній.

3. Родина : ЛОСОСЕВІ / Salmonidae /

1. Леміш короткий, широкий, черен беззубий, тіло вальцовате.

ГОЛОВАТИЯ - Huchohucho - Huchen

Д III - IY 9 - 10, А IY - U 7 - 9, V 1 8-9, біч.л. 180 18-20 20-24 200. Тіло витягнуте, вальцовате; темнобурий або сіро-зеленавої краски. Голова і спина зелені зверху. Черево сріблясте. В боків голови і тулуба невеликі темні які чорноваті цятки, які під біч.л. є пігмієвого виду. На першій зліброгій дузі 16 зябрових бородавок. Пилорічних додатків 200. Дж. 1,5 - 2 м. У нас 0,5 м. рідко 1 м. В. до 12 кг. /в Альпах і понад 30 кг./. Гагмандріна. Хижак. Виступає в басейні Дунаю: не входить в море /Немає його в басейні Дністра, Дунаю і Дону/. Це релікт. В Галичині тільки в Черепові, доходить високо в гори. Нерест короткотривалий /кінець ю - початок У/. Пром. !!

2. Леміш видовжений, широкий з зубами; тіло по боках стиснене.

3. а. Від кінця жирного плавця до бічної лінії 11 - 15 поперечних рядів лусок; зліброгіх бородавок 17 - 22 /передня частина леміша пітикутна беззубна/.

ЛОСОСЬ - Salmo salar L. lachs

Д III - U 9 - 12 ; А III - IY 7 - 9, V 1 - II 8 - 9, б. л. 115 22-26 18-23

130 . Спина темна, боки сріблясто-зеленкуваті, пісною напітковані темними плямами, черево сріблясте. В часі нересту крісся тіла темніша, по боках тіла і голови появляються чергові і оранжові пятни; у самів нижнящелопа викривлюється гачкувато вгору. Хребіл 59-60. Пилорічних додатків 58-77. У старих - зуби на леміші випадають, починаючи з кінця черену.

ж. до 1,5 м. Хижак. Мандрігна, андромічна риба. Живе в півн. Атлантику; на південь доходить по р. Міньо / границя Португалії і Іспанії / З Балтику входить в ріку Віслою гору. Пром!!

3. В поперечному ряді 15 - 21 лусок; передня частина леміша з зубами. 3. Передня частина леміша трикутна, з зубами; на черені один ряд зубів.

ТРУТЬ - *Salmotratte* L. - Meerforelle

D 111-8 - 11; A 11 - 111 8 - 9, V I - 8; б.л. 118 23 - 25 21 - 24 120.

Краска тіла подібна як у лосося, але по боках більше плям.

Витята рота сягає під око. Пілорічних щоджів 40 - 66. Дж. до 80 см. Бореги Зах. і півн. Європи. Мандрігний. З Балтики входить в Бислу в гірські потоки.

3. На черені два ряди зубів.

ПСТРУГ СТРУМКСЬКИЙ - *Salmo trutta* L.m. *fario* L. - Bachforelle

D III - 9 - 11; A II - 11 7 - 9; V I - 9; б.л. - 115 - 132.

Бока тіла змінна, залежно від місця поробування. На тілі і хребетних плавцях чорні плями і червоні з синіми обгідками. В часі наросту дуже міці. Старі скземпляри томніші і трохи чорвоні цятки. Хвостовий плавець мало глаткий, без вираженого, глибокого витягтя. Дж. до 30 см., до 1 кг. рідко 1,5 кг. Свійськ. Гірські ріки Карпат. Пром!!

В гірських і підгірських потоках Карпат виступає також ПСТРУГ ВЕСЕДЧОВІЙ - *Salmo iridea* - Regenbogenforelle - каліфорнійський імпорт; його тіло має по боках характеристичну аналізуючу-веселкову підтінь і чорні цяточки. 0,5 м. дж., 5 кг. Пром. Доходить до виля-гарів цих пстругів. В роздолі к. Миколаєва н. Дністром.

Другий імпортант - це ПСТРУГ ДЖЕРЕЛЬНИЙ - *S. fontinalis* - Bachsaibling - подібний до пструга стр., тільки спідтіла має брудно-помаранчеву кірасу і по боках жовті і червоні цятки, дж. до 45 см.; в. до 5 кг., пересічно 1 кг.

4. Родина : ПИРІЙОВІ - Thymallidae

Один вид - ПИРІЙ - *Thymallus thymallus* - Aesche - 8
D 11 - 11 13 - 17; A II - 11 8 - 11; б.л. 74 - 7 - 8 - 93.

Спинний плавець довгий, гликий, гиский, осаджений ділско спереду червоних. На щелепах, ломінії підносінних кістках невеличкі гострі зуби. Хребців 58 - 61. Спинні залозки, на боках буронаті - подовжені смужки; непаристі плавці філкові, на спинному плавці чотирокутні, чорні плями, уложені в кілька поздовжніх рядів. Дж. 30 - 50 см. В. до 2 кг. Гірські річки півн. частини Європи. Карпатські долини Дути і Дністра; виступає в Засойні Дніпро, Дону, Кубані. В Галичині - в карпатських річках Дністро. Хижак; нищить лялечі й міліки пструга.

5. Родина : КОРОПОВІ - Cyprinidae

1. Спинний плавець довгий; з'яс менш 14 розгалуженими променями.

2. Спинний плавець короткий, і на ньому менше як 14 розгалужених променів.

3. Коло рота дві пари пусиків; глоткові зуби трирядові.

КОРОП - *Cyprinus carpio* L. - Karpfen

D III - 11 16 - 22, A III 5/6/, б.л. 35 - 5 - 6 - 39 / 40 /, най-частіше 36 - 39. У типового коропа тіло є рівномірно видовжене, відношення висоти тіла до довжини як 1 : 3; але є форми з високим тілом

/ *morphe acuminatus*, Heck. /, коли висота тіла міститься 2 1/2 рази в його довжині, і форми з видовженим тілом / *m. hungaricus* Heck. / з відношенням 31/2 - 4 разів. Тіло товсте, луска глика, пусики 4, / два на горхній губі, два в куточках рота/. Спина чорнувато-зелена, боки жов-

ті, черого ясно, плавці темніші.-Дж. до 1 м. і більше. Європа. У нас на цілому терені, по спокійних заплавинках. Живиться донними рослинами і дрібними тваринами/комахами, хробачками і т.п./. Нерест у - у літі.

Штучна гідровля дозволяє до створення низки гідров, з яких найбільш відомий КОРОП ДЗЕРЖАЛЬНИЙ /Spiegelkarpfen/ з 3 рядами дуже великих лусок по боках тіла.

Бувають теж мішаниці *Cyprinus carpio* L. x *Carassius* L. *Carpio collaris* Heck. - ж. 1858 / Львів/; *Cyprinus carpio* L. x *Carassius carassius* 1862. /Польща/;/ "дубель"/, дж. до 30 см. D III - IУ 17-20, A III 5-6, б.л. 34 6 - 7 38. Вусики тоненькі, короткі; глоткові зуби діорядні 1.4.-4.1., докладні однорядні 4 - 4, або й з одного ряду трирядні 1.4.-4.1.1.

3. Вусиків не має; глоткові зуби однорядові.

КАРАСЬ ОЗЕРНИЙ *Carassius carassius*. Karausche D III IУ 14-21 / найчастіше 15-19/, A II-III 5-7, б.л. 28-37 / найчастіше 29-35/. Тіло гузко, високе; бічна лінія дещо увігнута на двох-трьох останніх лусочках звичайно зникає. На першій зябровій дузі 23-33 зябрових бородавок. /тичинок/. Вік, місце перебування, період року - впливають на його країну тіла, але спине все сливково-зелена, боки - мідно-червоним або золотистим відсвітом. Дж. до 1/2 м. Стояні води, стари, сєри. Розміноїдний, але поїдає теж і донні тварини.

Мало в нас послідування друга, менша морф карася:

КАРАСЬ ДОЛГОСТАЙ - *Carassius auratus gibelio* (Bl.)

Іого тіло видовжене, низьке. На першій зябровій дузі має 39-50 зябрових бородавок. Середня є східня Європа, хоч у Зах.УКРАЇНІ. Відомий досі тільки з басейну гор. Приплаті і Бисли.

4. Коло рота є гусики.

3. Вусиків не має.

4. а. Вусиків дві пари; глоткові зуби трирядові.

МАРЕНА ЗВИЧАЙНА - *Barbus barbus* - Barbe

IУ 8, A III-5, б.л. 56-60. Тіло видовжене, вальцовате, висота голови менша довжини. Рот з 4 гусиками: дві довші по кутках рота, два коротші спереду верхнього щелепу. Глоткові зуби у трьох рядах 2.3.5.-5.3.2., форми дожочки. Спина оливково-сірого або зеленкуватого коліору; на тілі досколи невеликі, бурі плями. Дж. 50-70 см. Середня Європа. На цілому терені, на дні бістріх рік, до шукання за покидкою/донні тварини, але віде і круде малі рибки/.

Український гучний СЛАЩЕНКО вважає, що в Дністрі /може Кам'янської Округи/ бракує згаданого горі типового виду, за те існ. заміщає *Barbus barbus berythenicus tybowski*, котре від типової форми відрізняється тищим і більшим бирізним спинним плавцем / в типової форми довжина тіла 5 1/2 раз довша спинного плавця, а у *B. b. brorystenius tyb.* 5 разів; також і інші плавці довші/.

Не винесено теж виступання в наших ріках піввиду типового *B. meridionalis* Risso, а саме 1847

МАРЕНА ДУНАЙСЬКА *Barbus meridionalis petenje* Heck. Ma. Semling D IУ 8, A III-5, б.л. 52-55.

Мортний, а інколи чорними плямами по боках тіла. Дж. до 25 см. /Ісла, Дунай, Дністер/.

5. Вусиків одна пара; глоткових зубів 1 або 2 ряди.

6. Рот згорнений унів, луска велика, здовж бічної лінії не більше 50 лусок, глоткові зуби дворядові..

ПІСКАР ЗВИЧАЙНИЙ - *Gobio gobio* (L) Gründling

D III 7, A II - III 6, б.л. 40-45-44.

Горло не покрито лускою, гусики кінцями доходять до заднього краю очей.

Сірий, з слизяною відтінкою. По боках тіла поздовжній ряд великих чорних плям/деколи злився у смугу/. Дж. до 20 см. На цілому торсні; води з пісковим дном. Дністер, Бисла, Буг.

Крім цього трапляється *Gobio wanoscopus* (As.) ПІСКАР ДОВГОУСІЙ - *Steingressling* 5-6

Д III-7, А II 6, б.л. 40-42. Тіло нижче як у Піскара звичайного, гусиний/догір, кінці заходить поза очі, за задній край передніх кістки. Звичайно країна однорідна, без плям, рідше з дрібними, ладоневими/з начиними/ цятками над боковою лінією; деколи слабі цятки на спинному і хвостовому плавці/Дж. до 13 см. Рідкий: Дунай, Дністер.

В Дністрі звичайніший є ПІСКАР / коблик / ДНІСТРОВИЙ: *Gobio Kessleri*
Д III 8, А II 6, Р I /14/ 15 /16/, У I 7, б.л. 40-5/51/2/ 42.
37/4

У спинному пл., залиди 8 розгалужених променів; плягці бахромові /зліко коли спинний і хвостовий з цятками/ без плям, з синюю смугою здовж тіла. Дж. до 13 см.

5. Рот кінцевий, луска дрібна, в бічній лінії понад 80 лусок; глоткові зуби однорядні.

ЛІНН - *Finca tinca* - *Schlej*

Д III-IU 8, А III 7, б.л. 30-35 95-19-23 100. Тіло товсте, ісі плавці зважується, хвостовий плавець вирізаний. Вусики короткі, в кутках рота. Спина чорнувато-зелена, боки оливково-зелені, черево сірувате, біле, плавці сірі з жовтуватим відтінком. Дж. до 60 см. Звичайний в цілому торсні; води стоячі, з мулистим і зарослим дном.

6. Бічна лінія переходить зигзаково; черево від горла до відхідникового плавця стиснене у виді кіль непокритого лусками.

ЧЕХОНЯ / шабля / - *Gelonus cultratus*

ДІТ - III 6-7, А II - III 24-28, б.л. 90-14-15 3/4 115.

Тіло довге, тонке, черевна сторона дуже стиснена. Рот верхній, шлопни дуже заглисні вгору: Луска дрібна. Спинний плавець оселдений далі від поза тіла, це початком підхвостового. Спина сірувато буря, боки й черево сріблюсто білі. Спинний і підхвостовий плавці сірі, інші плавці з червонуватим відтінком. Дж. до 45 см. Дністер, літом доходить далі від Галич. Солоні води басейну Ч.М.

7. Рибки згуту чехоню неправильно "оселдем". Спратжній оселдець приложний до зовсім інтої родини /оселдемі/, від чехоні відрізняється оселдесцем такими прикметами: бічна лінія не має, голева не покрита лускою, черево утворює гострий руб закритий колючкуватою лускою /з профілю черево тиглядає/. Ночні зуби пилки/, рот кінцевий, спинний плавець в середині тіла. Формула плягців: DIII - Iu 13-iS, А II 18-20, попо-ческих рядів луски 48. Дж. до 37 см.

8. Бічна лінія без зигзагів; кіль, коли і є - то тягнеться тільки від спинних плавців до відхідникового.

9. Рот лежить знизу/нижній рот/, у виді поперечної щілини. Нижня щелепа пригострує, з хрищуватим ріжучим краєм.

ПІДУСТ - *choudrostoma nasus* (L)

Д III-IU 9/10/, А III /9/10-11/12/, б.л. 56-56-63.

Тіло видовжене, легко стиснене. Ротик вистягуючий, з нижнього боку плоский, спина зеленувата, боки ясні, піристі плавці жовтуваті або червонуваті. Дж. до 50 см. На цілому торсні, в Дністрі творить до 75% уловів.

10. Рот кінцевий, пігніжний або нижній, ніколи не має вигляду поперечної щілини, як теж не має хрищового ріжучого краю.

11. На череві між черевними плавцями і відхідниковим плавцем є шкірний кіль, не закритий лускою.

12. Черевними плавцями не має кіля.

9.а. На спині, по-заду спинного плавця є кіль, вкритий лускою; глотко-
ві зуби однорядові.

РИБЕЦЬ ЗИМАНИЙ *Vimba vimba* (L.) - *Zährte*
циртэ - *Abramia vimba* H.-K.

D III 8, A III 19-20, б.л. 54-60. Тіло не тісне високе як
у лицьо, нижче, ніс зважає з горху рот. Осени й зимою спина голубувато-
сіра, черево сріблясто-біле, спинний і хвостовий плавці сірі, грудні, черево
та хвостовий дуже довгі; весною, перед народом, усі спина робиться
чорна, середина черага чарвона, усі плавці - крім хвостового і спин-
ного - стаються чарвоні. Дж. до 40 см. Дністер і допливи. Вуг.

5. За спинним плавцем кіль не має.
10.а. На спині за затилком є пузька смужка не вкрита лускою. Тіло висо-
ко.

5. На спині за затилком смужки не покриті лускою немає. Тіло не тісне
високе.

11.а. У відхідниковому плавці менше 30 розгалужених променів.

3. У відхідниковому плавці понад 30 розгалужених променів.

12.а. Луск у бічній лінії 50-60 більше. В спинному плавці звичайно
9-10 розгалужених променів / винятково 8/, глоткові зуби на кож-
ній глотковій кістці 5, уложені в один ряд.

ЛЯЩ - *Abramis brama* L. - *Brachse*

D III 9-10, A III 23-28, б.л. 50-68-59. Тіло високе.
Рот ноголикий, напівнижній. Спинний плавець приміщений дощо ззаду со-
редини тіла. Молоді мають тіло дощо гидробоне, на краску сріблясто-біле,
старші ляші стають темніші, а на їх боках з'являється зеленистий під-
сіт. Плавці темно-сірого кольору. Дж. до 50 см. На цілому тісні. Пром.

6. Луск у бічній лінії менше 50. В спинному плавці 8 розгалужених
променів. Глоткові зуби на кожній глотковій кістці сидять в два ряди +
одину-5 більших, в другому 2 або 3 маленьких зубів.

ГУСТИРА - *Vicca vjoerckna* L. - *Gaster*

D III 8, A III 20-23, б.л. 45-50-49. Ці змінюють наці ри-
баки з лицем або краснопіркою і звичайно не гладільять білі собі ці
тиди. Але дворядові глоткові зуби, більша луска, їх кількість у бічній
лінії, кількість променів у спинному і підхв., плавцях, коротший А,
також кілька відрізняючих притамет. Тіло високе, пузько. Грудні плавці не
досягають до осені черевних, а черевні лежать / юї й на /, як
відхідник. Підхвостовий плавець бігний, без віття. Спина голубувата-
бурого кольору, боки сріблясті, черево сріблясто-біле, неприєсті пл. сі-
рі, паристі чарвонуваті. Дж. до 35 см. В цілому тесні.

13.а. В бічній лінії менше 60 луск. Рот півніжний.

КЛЕПЕЦЬ - *Abramis sara* (Pall.) - *Zander*

D III 8, A III 36-43, б.л. 49-68-54. Тіло дощо більше
гидробоне, як у лицьо. Рило товсте, випукле, що напівніжній. Грудні плав-
ці досягають трохи далі осені черевних, ті досягають до початку під-
хвост. Підхв. пл. довший. Спина голубувата, боки сріблясто-білі, всі плав-
ці сріблясто-білі, до вершини чарвоні. Дж. до 30 см. Дністер. Ріка.

13.б. В бічній лінії понад 60 луск. Рот кінцевий, почести склонений до-
гори.

СИНЕЦЬ - *Abramis ballerus* (L.) - *Silurus*

D III 8-9, A III 36-43, б.л. 66-80-73. Підхвостний дільниця клепця, але
луску має дрібнішу, рот кінцевий загнутий дещо вгору, рило загострене.
Спина синя з зеленуватим відсвітлом, боки й черево сріблясто-місці жов-
тутістими підтінками, неприєсті плавці блако-сірі в темній обгідці, грудні
плавці жовтуваті. Дж. до 30 см. Бисла, Сін, Дністер. Річки.

14.а. Вздовж бічної лінії тягнеться подгійна темна смужка, що утворюєт-
ся контом чорних плямок, які лежать зверху і знизу від отворів бічної
лінії. Зібраних бордюрок кісток, рідко осаджені.

БИСТРЯНКА - *Alburnoides bipunctatus* (Bl.) - Schneider

Д III 7, А III 14-18, б.л. 44-⁸⁻¹⁰₃₋₅ 51
Тіло досить високе, стиснене.

Спина темно-зелена, боки зеленувато-сріблясті, черево сріблясте, поруч бічної лінії зверху й знизу йдуть смужковаті уложені чорнугаті крапки уложені у два ряди; над бічною лінією від голови до хвосту плавці тягнуться широка темно-синя смужка. Черевний і підхвостя плавці сіруваті. Інші зеленувато-сріблясті до 12 см. Бистрі струмки в цілому терені.

Б. Вздовж бічної лінії темної подвійної смужки не має. Зяброга бородавки довгі, сидять густо.
15. в бічній лінії менше 55 лусок.

БЕРХОЛОДКА - *Alburnus alburnus* (L) - Laube - Uckelei

Д III /7/ 8 /9/, А III /15/ 16-19/20/, б.л. 46-⁸⁻⁹₄ 50.

Тіло видогожене, низько; рот кінцевий, спрямований угору, нижня щелепа загнута вгору. Спина сірувато-голуба, боки й черево сріблясто-білі з ясним підблиском; спинний і хвост. плавці сірі, інші плавці при основі жовтуваті. Дж. до 17 см. Звичайна в цілому терені. В озерах є дещо ширша форма, з коротшою головою; це т.зв. *morpha lacustris*.

Б. В бічній лінії понад 55 лусок; злброві тичинки на верхній і нижній часті дуги однакового виду.

СЕЛЯВА - *chalcalburnus chalcoides* (Guld). -

Д III 8, А III 13-15, б.л. 60-⁹⁻¹²₃₋₄ 72.

Тіло довгасте, рот верхній, нижня щелепа виступає спереду верхньою. Спинний плавець починається далі від позаду основи черевних. Спина темно-зелена, боки й черево сріблясті, плавці без колючок. Довжина 20-30 см. Рідкісна в Чорного Моря заходить в Дністер.

16. а. в спинному плавці 7 розгалужених променів.

Б. в спинному плавці понад 7 розгалужених променів.

17. а. Лусок в бічній лінії 70 або більше. Луска дрібна, у підхвостовому плавці не більше 8 розгалужених променів.

МЕРЕСНИЦЯ РІЧКОВА - *Phoxinus phoxinus* (L) - Ellbritze

Д III 7, А III 6-7, У III 6-8, Р I 13-15, лусок в б.л. 80-¹⁸₁₄ 90.

Тіло гидробіжене, мов веретено. Рот великий, рило тупе. Вічна лінія попсереди ні, зникає при хвост. плавці. Боки тіля темно-зелені, з сріблястими підтінками, торить до боках ясну смужку. Деколи є зовсім темна окраска/це змінна/; більша скромніше зябарялена. Дж. 8-9 см. У бистрих ріках гірських потоків; рідко виступає в низинах. У басейні Припяті і Висли зустрічається по озерах, ставках теж:

МЕРЕСНИЦЯ ОЗЕРНА - *Phoxinus percnurus* (Pall.) Sumofellbritze
Lovesc - Wolski подає для Висли підвид *Ph. percnurus bybowski* з формуловою:

Д III 7-8, А III 7-8, squ. 83-¹⁸⁻²¹₁₀₋₁₃ 97.

Вічна лінія, звичайно, повна. Боки золотисто-жовті з дрібними, гиряно зазначеними темними плямами. Дж. 45-75 мм.

б. лусок в бічній лінії 45-55, луска середньої величини.

ЯЛЕЦЬ - *Leuciscus leuciscus* (L.) - Hasel

Д III 7, А III 8, б.л. 48⁸₄-52.

Голова з тіло дещо стиснене. Рот малий, нижній, глибоко втятий. Хвостовий плавець довгий, сильно викроєний; підхвост легко викроєний. Спина чорнувато-сіра, боки сріблясто-голубі, черево сріблясте, спинний і хвостовий плавець темно-сірі; грудні, черевні і підхвостні жовті або червонуваті. Дж. до 20 см. Згічайна.

18.а. Бічна лінія непоганя, риби невеличкі.

б. Бічна лінія повна.

19.а. Тіло високе, як у карася.

ПУКАС / гірчак / - *Rhodeus sericeus* (Pall.) - Bitterling

Д III 9, А III 8-10; маленька рибка, схожа на вісьянку тим, що в них обох бічна лінія кінчиться на початку тіла, у пукаса не даліше як на с'юмій лусці, а поперечних рядів луски на тілі 34-38. Крім того тіло пукаса є високе. Рот маленький, півніжний. Під час розмноження виростають у самців на морді горбики, їх в самок на животі добра трубка або яйцеплад. Боки тіла сріблясті, на середині боків хвостового стебла подовжна темна смужка. Дж. до 7 см. Опокійні ставки. На цілому терені.

б. Тіло видовжене.

ВІСЯНКА/верхівка/- *Leucaspis delineatus* (Heck.) - Moderlieschen

Д III 8, А III 10-13, "squ. 40-48, б.л. 2-12. Маленька рибка, з низьким тілом, бічна лінія непоганя і кінчиться на 8-12 лусці; поперечних рядів єосить великої луски 46-48. Між спинним і черевним плавцями подовжних рядів луски 11-14. Рот загнутий вгору. Спина зеленуватя, боки сріблясто-бліскучі. Вздовж боків хвостового плавця ясніша срібляста смуга. Дж. 6-8 см. По ріках, річках, ставках.

20.а. Зяброгі перетинки прикріплюються на горлі під заднім краєм ока. Рот великий, нижня щелепа з бугорком, що входить у вийму верхньої щелепи.

БЛИЗНА - *Aspius aspius* (L) Rapfen

Д III 8, А III 12-14, б.л. 65¹⁻¹²₄₋₅-74. Тіло сильно видовжене. Рот великий, згорнений вгору; глоткові зуби дворядові. Спина синювато-сіра з крапами, боки голубовато-блілі, черево ясне, спинний і хвостовий плавці сірі з голубим відсвітом, 1-2 плавці світло-сірі з червонуватим відтінком. Дж. до 80 см. в. 2-8 кг. На цілому терені, але рідкий: води чисті. Хижак.

б. Зяброгі перетинки прикріплені на горлі, позаду заднього краю ока, на верхній щелепі не має вийми.

21.а. В бічній лінії 55-66 лусок.

б. В бічній лінії менше 55 лусок

22.а. В спинному плавці 9-10 розгалужених променів, рот півніжний, черево з черевними плавцями плоске, ябо заокруглене, глоткові губи уложені в один ряд.

БИРОЗУБ - *Rutilus frisii* (Norden) - Wyrosub

Д III 9 - 10, А III 10, б.л. 60¹⁰⁻¹¹₅-66.

Тіло видовжене, легко стиснене. Голова товста, чоло широке, плескате. Спинний плавець вищий, як довший. Спина темно-кафяка, боки сріблясті. Самець в часі нересту покритий бородягками. Дж. 60 см./ і більше 7. в. 4-10 кг. Бассейн Чорного Моря, Дністер/ по Стрий/, Збруч, Серет, Стрипа, дол. Бистриця, дол. Ілимниця. Пром!!

б. В спинному плавці 8 розгалужених променів, рот кінцевий, косий, чого за черевними плавцями злегка стиснене з боків, глоткові зуби уложені в два ряди.

ЯЗЬ /глазь/- *Lenciscus idus* (L) - Aland.

Д III 8, А III 9-10, б.л. 56-⁸⁻⁹₄₋₅-61.

Рот маленький, кінцевий і косо прорізаний. Спинний плавець починається на рівні майже основи черевних. Черево ззаду черевних плавців ледви стиснене з боків. Спина сірувато-чорна з синим відтінком, боки і черево сріблясті, спинний і хвостовий плавці темно-сірі, вся інша чорновата. Дж. до 50 см. Чиста, холодна води на цілому терені. У горах розведені "золотого" язя, якого в природі майже не зустрічається.

23. а. Спинний плавець зачиняється дещо позаду від основи черевник плавців. Рот кінцевий, обернений до гори. Черево за черевними плавцями стиснене, з кілем, прикритим лускою; луска велика, около 40 в бічній лінії.

КРАСНОПІРКА - *Scardinus erythrophthalmus* (L) - Rotfedern

Д III 8, А III 10-11, б.л. 3-⁷⁻⁸₄₋₃-42.

Зовні краснопірка схожа на пілтку; але від пілтки різиться:

1/ двоярусними горловими зубами, 2/ напізворненим угору ротом, 3/ спинним плавцем, що починається у краснопірки помітно позаду основи черевних плавців. На череві позаду основи черевних плавців є руб, прикритий лускою. Луска велика. Спина темно-буро-коричнева, з голубим або зеленим відтінком, боки мідно-жовті, черево сріблясте, спинний плавець для основи чорнуватий, угору червоний; грудні плавці сірі, черевні, підхвостові та хвостові яскраво-червоні. Дж. до 25 см., в. до 1/2 кг. Цілий тісон по затишних водах, млинцях, залівах. Нерест іу-у, складає ікуру на зарослих мілинях.

б. Спинний плавник зачиняється над черевними. Рот півнижний або кінцевий, не обернений до гори. Ясно вираженого кілю на череві не має.

24. а. Відхідниковий плавець на вершині з округленим.

ГОЛОБЕНЬ - *Leuciscus cephalus* (L) - Aitel

Д III 8, А III 8-9/10/, б.л. 7-8/43/ 44-³⁻⁴_{46/47/}.

Тіло видовжене, голова товста, лоб широкий. Рот широкий, на Кінці рила, нижня щелепа зігнута вгору. Хвостовий плавець короткий. Підхвостовий плавець без гійми на вершині. ЗАОКРУГЛЕННИЙ, спине темно-зелена. Боки голови золотисті, боки тіла з мосяжним полиском, з сітчастим рисунком. Дж. до 60 см. в. 1/2 - 4 кг. Звичайний на цілому терені; бистре води.

24. б. Відхідниковий плавець на вершині прямо обрізаний або виїмчастий.

ПІЛТКА - *Rutilus rutilus* L. - Plötze

Д III 10, А III 10 - 11, б.л. 41-⁸₄₄. Тіло стиснене. Спинний плавець прямощій над основою черевного. Спина чорнуваття з голубим або зеленим відблиском, боки і черево сріблясті, спинний і хвостовий плавці зеленувато-сірі, грудні блідо-жовті, черевні і підхвостні червонуваті. Дж. 25-35 см., в. до 1 кг. Звичайний.

(Родина ВІНОВІ - Cobitidae)

1. а. Навколо рота 10 пусиків, з них 4 на нижній щелепі - *Misgurnus fossilis* (L.)

ВІНО - Schlammpreitzger

Д III - 1У 5-7; А III-У 5/6/; р. 1 8-11, у 22 5-6. Тіло видовжене,

верхня щелепа прикриває нижню луска дрібної, поперечних і рядів 135-175 /бокова лінія лідви земітна/. Спиня бура, боки жовті з широкою, чорно-бурою смужкою, а над нею і під нею перебігає темна, вузька смужка. В юни з гірських і підгірських околиць мають темнішу закраску/. Плавці з чорнуватими цятками. Дж. до 25 см., рідко до 32 см./. Виступає у нас в цілому терені, любить води спокійні, з мулистим дном, якому може перевувати довгий час без повітря, дихаючи не лише залямами, але й кормовим проводом/"акцесорійне дихання кормовим проводом"/. В 1У-УІ складає ячка на водних рослинах.

- б. Навколо рота 6 вусиків.
2. я. Голова тіло дещо стиснене з боків, під оком в кожного боку находитися колючка, котра може ховатися в шкірі

ЩІПАЙКА - *Cobitis taenia* L. - Steinbeisser

Д II-III 6-7, А I-III 5-6, Р I 6-8, У II 5-6. Голова тіло стиснене, чоло вузьке: Луска дуже дрібна, неземітна. Спиня жовтава, по центровані темними плямами, які виступають теж по боках/але вони ширші/. Дж. 9 до 11 см. Виступає в цілому терені. Складає ячка 1У-УІ.

б. Голова товста, тіло не стиснене, заокруглене, колючок під оком нема.

СЛИЗИК - *Nemachilus barbatulus* (L) - Bartgrundel

Д III-IV 7, А III-IV 5, У I-II 6-7, Р I 10-12. З шістьох вусиків 4 на верхній щелепі, 2 в кутках рота. Краски темніві, виступаючі цяткування уложені нерівномірно. Дж. 10-15 см. Виступає в цілому терені, по чистих струмках, з пісковатим дном. Нерест 1У-У.

14 Родина: КОЛЮЧКОВІ - Gasterosteidae

1. я. На спині 7-12 колючок.

КОЛЮЧКА ДЕВЯТИГЛА - *Pygosteus pungitius* (L) Neunstacheliger

Д VІ-ХІІ, 10-12, А I 8-10, Р 9-10, У II. Спинних колючок найчастіше 9-10. Тіло голе, по боках хвоста кістяні платівки. Зеленувато бурої краски. В часі нересту боки і черево самця чорніють/літом і зимою виступає теж зміна красок/. Дж. 5-6 см. Рідкий. Припіть. Не виступає в бас. Ч. М.

б. На спині 3 колючки.

КОЛЮЧКА ТРИГЛА - *Gasterosteus aculeatus* L. Dreistachliger

Д III /9/ 10-14, А I /7/ 8-10/11/, У II, Р 10-11. Спереду спинного плавця три рухомі колючки. По боках тіла поперечні кістяні платівки /до 35/. Зеленувато бурої краски/змінні краски літом/темні/ і зимою /жнівні/. В часі нересту /1У-УІ/ у самців черево і нижня сторона голови червоні. Дж. 4-7 см. Виселин Висли і Дністра. Появляється масово на короткий час в допливах Дністра. Виб'ячий хвост сушено-живлять денеде як добрило, чи теж годують їхніми свині.

15. Родина: ТРІСКОВІ - Gadidae

Тіло видовжене, з дрібною лускою. Голова широка, дещо сплющена. На нижній щелепі 1 вусик.

МИНЬОК РІЧКОВИЙ - *Lota - lota* (L.) - Quappe , Rutte

Перший спинний плавець короткий 11-15/16, другий D 68-82, A 65-76, у 5-8, P 18-21. Темно бурої краски/дуже змінне/ з розкиненими цятками/які є теж на неперних плавцях/. Дж. до 90 см., в. 2 і більше кг. Придонна риба. У нас на цілому терені, підходить доволі високо в гірські терени.

7 Родина: СОМСОВІ - *Siliridae*

Тіло голе, голова широкий приплощена, на верхній губі пара довгих вусиків, на нижній щелепі дві пари коротких

СОМ - *Silurus glanis* L. - Wels

D 3-5, A 77-92, P 14-17, у 11-13. Грудний плавець має кістине перце. Краска змінна, спина чорна, боки з неправильно уложеними цятками. Дж. 2-5 м., в. 20-150 кг. Хижак, шкідливий у рибному господарстві. В цілому терені. Нерест у-уц.

8 Родина: ВУГОР РІЧКОВИЙ - *Anguilla anguilla* L. - Aal oder Flußaal

один вид - ВУГОР РІЧКОВИЙ - *Anguilla anguilla* L. - Aal oder Flußaal

Спинний, хвостовий та підхвістній плавці разом злучені. Р 15-21, у бічній лінії ок. 110 створів; хребтів 111-119 / найчастіше 114-116/. Тіло темно-зелене. Дж. самець до 1,5 м., самців ок. 40 см. Живиться донними гідринами. Мандрівний. В цілому терені, але рідкий; частіше в басейні Балти. В Європі здовж всіх берегів; є й у басейні Чорного Моря. В Галичині: Буг, Дністер з Верещиці. Пробм.!

Викидає ікрою йде в море/т.звт. катадромальна міграція вугрів/. Для європейських вугрів місцем ікрометання є Атлантик/околиці островів Бермуда/ в місцях поверх 1.000 м. глибини ± 7° тепла. Самець після ікрометання мабуть гине. З яєчка твориться прозора стъижковата личинка/зв. давніше Leptocephalus / яку побілі посував струя в напрямі Європи. В осені третього року личинки виростають за добіжки 7,5 см., зимою переобрастаються, а весною 4 р. / квітень-травень/ входять масами в європейські ріки/самці лішаються при усті рік/, де доходять до статевої зрілості. Коли прийде час дозрівання-поступово перестають їсти, черево більше, спина темніша, очі стають більшими/т.зв. сріблясті вугри/. У такому виді пливуть до моря, викидаючи ікрою.

9 Родина: УМБРОВІ - *Umbridae*

один вид - УМБРА - *Umbra umbra* (сив.) - Hundsfische

D III 12-13, A 11-5-6, P 1 12; бічної лінії нема, луска уложеня в 33-35 поперечних рядів. Майже вся голова вкрита лускою. На щелепах дрібнодномінітні зуби. Спинний плавець довгий, однаково високий, приміщений позаду; хвостовий плавець заокруглений. Червонувато-бурий, поздовж тіла тягнеться від голови біла смуга. На голові ± по боках тіла бурі плями. На спинній і хвостовому плавцях один ряд темних, небагатьох плям. Дж. 5-6 см. Дунай, /від Єдінії по дельту/, Прут/коло Ясс / подів Антіпа/. По всій правдоподібності заходить / рідко/ в Галичину.

10 Родина: ЩУПАКОВІ - *Esocidae*

один вид - ЩУКА - *Esox lucius* L. - Hecht

Р VI II-ІІІ/ІХ/ 13 - 15, А IУ-УІ/УІІІ/ 10-13, Р 1 13-15, V I-ІІ 7-11/11, б.л. 110-12-14 134-15

Голое подовжне широка, рот глибоко розтятий, зуби великі й гострі. Спинний і підхвостовий плавці відсунені назад. Черевні плавці на половині віддалі між Р і А. Хвостовий плавець глибоко вирізаний. Краска темна, доволі змінна. Нерест II-ІІІ. Живиться жабами, рибами, нальте щуками тощо. Дж. 1-1,5 м. В. до 25 кг. У нас в цілому терені/поза бистрими ріками/ пром. зн.

11 Родина: ОКУНЬВІ - Percidae

1. а. Спинних плавців діа/кожний окремо/.

б. Спинних плавців один/плавці зросли в одне/.

2. а. Рот на передніх не видовженої морди; тіло стиснене з боків.

б. Рот під спідом дещо видовженої на подобу носа морди тіло вкороченуєт. З. я. Черевні плавці зближені, до себе, в другому спинному плавці не більше 15 розгалужених променів, бокова лінія не переходить на хвостовий плавець.

ОКУНЬ - *Perca fluviatilis* - Barsch

Д. ХІІІ-ХІ, I-ІІІ 13-15, А. ІІ/ІІІ 8-9/10/, б. л. 58-⁷⁻⁸₁₃₋₁₈ 71.

Зеленого жовтої краски, по боках тіла 5-9 чорних поперечних смуг; черевні і хвостовий плавець червоні. Дж. 25-40 см., в. до 2,5 кг. Виступає в цілому терені, крім глинистих гірських рік.

б. Черевні плавці далеко від себе віддалені/ не меншо двох третин сяючого плавці при його основі/, в другому спинному плавці понад 15 розгалужених променів.

т. а. Тіло більш видовжене/на подобу щука/, на щелепах сильні клики, щоки передкрикнені/ голі або почашти вкриті лускою, спинні плавці розділені неподільними відступами, доколи стикаються; бічна лінія переходить на хвостовий плавець.

СУДАК - *Lucioperca lucioperca* (L.) - Zander

Д. ХІІІ-ХІ, I-ІІІ 19-23, А. ІІ/ІІІ 11-12, б. л. 80-¹²⁻¹⁶₁₆₋₂₄ 95.

Голое видовжене. Спина сіро зсінава, черево ясне, по боках 8-12 темних поперечник смуг чи плям; спинні плавці темно цілковані, інші жовтуваті. Дж. 1 м. Чисті, глибокі води; Дністер, Буг /Цінна пром. риба/.

б. Тіло менш видовжене подобає на окуня, на щелепах клики немає/крім молодняка/, щоки суцільно вкриті лускою, спинні плавці стикаються.

СЕКРЕТ - *Lucioperca volgeusis* (Gm.) - Wolgazander

Д. ХІІІ-ХІ, I-ІІІ 20-22, А. ІІІ 9-10, б. л. 70-83. Голова коротша, глища як у судака. Краска як у судака, з гирязнішим цілкованням. Дж. до 35 см. Східний вид; дуже зрідка заходить у горішній Дністер, заходить у Дунай по Тисі, Марх.

З. я. У першому спинному плавці ХІІІ-ХІ колючих променів

ЧІП - *Aspro zingel* (L.) - Zingel

Д. ХІІІ-ХІ, I 18-20; А. І-ІІІ 11-13, б. л. 783-95. Груди голі, черево покрите лускою. Хвостовий плавець короткий. Сірувато жовтий, по боках 4 темно збурі смуги, уложені скісно з зайду вперед; черево біле, плавці жовто сірі. Дж. 30-40 см./нальте 60 см./ Вага 3 кг. Дністер, Прут, Води чисті, глибокі, каменисті. Живиться дрібними рибками. Нерест у половині ІІІ-ІІІ в залежності від температури/.

б.У першому спинному плавці 17-18 колючих променів.

КІНЧАК - *Aspro streber* Sieb. - *Streber*

Р. УДІ-ІХ, 1 12-13, А 1 10-12, б.л. 70-82. Тіло видовжене й низьке. Голова приплюскуна на подобу жаби. Хвостовий плавець довгий, тонкий. Груди й передні частини черепа голі. Жовтувато бурий, з 4-5 темними, косо уложеніми смугами. Дж. до 17 см. Прут.

б.а. Рило коротке, тупе; в спинному плавці не більше 16 колючих променів.

ЙОРЖ - *Acerina cernua* - Kaulbarsch

Р. ХІ-ХІІІ 11-15, А 11 5-6, б.л. 35-⁶⁻⁷₁₀₋₁₂-40.

Спинні сірого зеленя з дрібними чорними плямами. Спинний і хвостовий плавці націтковані темними плямами, інші плавці білуві. Дж. 15-20 см. Головно басейн Дністра, югінде рідкий.

б. Рило і голова видовжені, в спинному плавці не менше 17 колючих променів.

б.а. По боках тіла чорні плями, без подовжніх смуг. - *Acerina acerina* (Guld.)

БОВИР - *P. tanaciensis* Guld./*A. rossica* Cuv.

Р. ХІІІ-ХІІІ 12-14, А 11 5-6, б.л. 50-⁶₁₂₋₁₃-55.

По боках тіла 2 або 3 подовжніх рядів чорних плям; теж на спинному плавці з плямами. Дж. 16-20 см. Сер. Дністер/в горішньому рідкій, Прип'ять.

б. По боках тіла 3-4 чорних поздовжніх смуг.

БОВИР СМУГАСТИЙ - *Acerina schraetser* - Schraetzer

Р. ХІІІ-ХІІІ 12-14, А 11 6-7, б.л. 55-⁷⁻⁹₁₃₋₁₄-62.

На спинному плавці є темні пляски у двох рядах. Дж. 20-24 см. Прут. Дунай.

12 Родина: БИЧКОВІ - Gobiidae

1.а. Передні носові трубочки короткі.

б. Ведуть попередніх ніздрів відходять довгі до нусиків подібні рурочки, що звисають вниз до рота. У другому спинному плавцю не менше 15 пірсців.

БИЧОК-ЦУЦІК - *Gobius bimaculatus* (Pall.)

Р. УІ-УІІІ, 1 15-18, А 1 13-16, лусок в бічній лінії 42-#7. Зяброподібна вкрита лускою тільки вздовж горхнього краю, задня частина горла й основи грудних плавців вкрита лускою. Сіруватий, з поперечними смугами по боках. Дж. 8-11 см. Чорне Море-зеленки входить в Дністер. У нас дуже рідкий.

б.а. Зяброподібна вічка, горло, спинна поверхня голови позаду очей без лусок, голі.

б. Зяброподібна вічка частинно вкрита лускою, спинна поверхня голови позаду очей є частина горла вкрита лускою.

б.а. В бічній лінії поперечних рядів лусок 74-84.

БИЧОК ЖАБА - *Mesogobius batrachocephalus* (Pall.)

Р. УІ, 1 /16/ 17-18, А 1 /14/ 15-16. Спинні спереду покриті лускою.

Нижній щелепа виступає вперед. Жовтугатий, ябо сіравий, з темними поперечними смужками, на голові тіла бурі цятки. Дж. до 34 см. Півн. береги Чорного Моря головно в лиманах рік; але рідко входить вгору р. Дністер.

б. Поперечних рядів лусок 57-70.

БІЧОК ГОНЕЦЬ - *Mesogobius gymnotrachelus* (Less.)

Д УІ, 1 15-17, А 12-14. Спина до переднього спинного плавця гола. Нижній щелеп не висувається вперед, рот глаткий аж під передній берег ока. Кінці поперечних плавців не доходять до хвідника. Жовтаро-сірий з цятками або смужками по боках. Дж. до 15 см. Дністер, Прут?

4.а. При основі переднього спинного плавця є велика чорна пляма, поперечних рядів лусок до 54.

БІЧОК ГУБАНЬ - *Gobius melanostomus* Pall.

Д УІ, 1 14/15/16/, А 1 11/12/13/. Поперечних рядів лусок в бічній лінії 47-54. Добре випуклий. Щелепи майже однакової довжини. Передній край лізва обрублений, ябо з вирізкою. Грудні плавці великі, чергові плавці доходять ябо майже потикуються хвіднику. Бурувато сірий, з темними цятками по боках, голова темна, плавці темно-сірі. Деколи цілий темно-красий. В часі нересту самець змінює краску, темніє. Дж. до 21 см. Пн. береги Чорного Моря зліски йде в гору Дністра. Рідкий.

б. При основі спинного плавця чорна пляма нема. Поперечних рядів лусок більше як 54.

5.а. Другий спинний плавець знижується до заду/промені стають щоразу то короті/. Поперечних рядів лусок 60-65.

БІЧОК ВАБКА - *Gobius fluviatilis* Pall.

Д УІ, 1 15-17, А 1 13-16. Ширина голови рівна висоті ябо дещо більша язик закруглений. Сіруватий, з 8-10 бурими цятками по боках. Виступає вперед: 1/ *lactea* Nordm. зеленувато-біла ябо зеленувато-сіра з лоджи зазначеними цятками на тілі та плавцях; 2/ чорна - *lactea* Less. Дж. до 18 см. Бассейн Чорного Моря, Дністер, Бистриця, Прут.

б. Другий спинний плавець /Д₂/ не знижується до заду, однаково високий, ябо дещо дозаду підвищується. Поперечних рядів лусок 65-78.

БІЧОК ГОЛОВАНЬ - *Gobius kessleri* Günth.

Д /УІ/ УІ, 1 16-18, А 1 11-14. Ширина голови значно більша ніж від висоти. Нижній щелеп довша за верхню, верхня на кінцях поширені, губи м'які. Д₁ нижчий Д₂; Д₂ однаково високий. Буруватий з темними цятками, при основі хвостового плавця є трикутна темна пляма. Дж. до 22 см. Ч.М., Дністер, та допливи.

13 Родина: БАБЦЕВІ - *Cottidae*

1.а. Бічна лінія тягнеться серединою тіла до основи хвостового плавця. Черевні плавці ясні, без поперечних смуг, не доходять до хвідника.

БАБЦЕВІ-ГОЛОВАЧ - *Cottus gobio* L. - Корре

Д /УІ/ УІІ-УІІІ /ІХ/ /І5/ 16-17 /І8/, А 10-13, В 14. Голова широка, приплощена, тіло схоже на праник; луски не мають бічної лінії ширини, грудні плавці закруглені. Тіло сірого, ябо бурс, з темними цятками але не є пояси. Дж. 8-10 см., рідко 12 см. Чисті, бистрі води. Європи північна і середня. Бассейн Чорного Моря, Дністер, Прут.

б. Вічна лінія не доходить до кінця тіла і тягнеться ближче хребетної лінії/вище середини тіла/. Черевні плавці з попоєчними смугами/ 5-15-/, доходять до підхідника.

БАБЕЦЬ РЯБОПЕРІЙ - *Cottus poecilopus* Heck.

Д УІІІ IX, 17-19, а 13-14-15/ у 14. Черевні плавці самців переходять за основу підхвостового плавці. Дж. до 13 см/звичайно 85-100 мм./ Річкій. Дністер, Прут, Дунай.

++++++

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЗНИК УКРАЇНСЬКО - НІМЕЦЬКИХ НАЗВ
Р И Б

Бабець головач	Koppe
Бабець рибопорій	Cottus poecilurus Heck.
Білизна	Rapfen
Білюга "	Hausen
Бистрянка	Schneider
Бичкові "	Meergrundeln
Бичок бабка"	Gobius fluviatilis Pall.
Бичок головань	Gobius Kesslerii Günth.
Бичок гонець	Mesogobius gymnotrachelis Kess.
Бичок губань	Gobius melanostomus Pall.
Бичок жаба	Mesogobius batzachocephalus (Pall.)
Бичок щуцик	Proterorhinus marmoratus (Pall.)
Бобир	Acerina acerina (Güld.)
Бобир смугастий	Schraetzer
Верховодка	Laube (Uckelei)
Вівсянка	Moderlischen
Виз	Wys
Вирозуб	Wyrosub
Вугор річковий	Aal, Flußaal
Вин "	Schlammpeitzger
Головатиця	Huchen
Головень/клен/	Aitel
Густера	Güster
Йорж	Kaulbarsch
Карась	Karausche
Кінчак/чоп/	Streber
Клосець	Zobel
Колючка триглі	Dreistachiler Stichling
Колючка девятиглаза	Neunstachiger Stichling
Короп	Karpfen
Краснопірка	Rotfedern
Лин	Schleiß
Лосось	Lachs
Лищ "	Brachsen
Марена дунайська	Semling
Марена звичайна	Barbe
Мересница озерна	Sumpfälritz
Мересница річкова	Ellritze
Мінога морська	Meerneunauge
Мінога річкова "	Flußneunauge
Мінога струмкова	Bachneunauge
Миньок річковий	Quappe, Rutte
Окунь річковий	Barsch
Оселедець	Hering
Осетер	Waxdick
• Осетер західний	Stör
Пирій	Aesche
Підуст	Nase
Піскер/коблик/звичайний	Gründling
Піскер догголосий	Steingressling

Плітка	Plötze
Пукъс	Bitterling
Пеструг струмковий	Bachforelle
Пеструг веселковий	Regenbogenforelle
Пеструг джерельний	Bachsäibling
Рибосъ звичайний	Zährte
Сокрет	Wolgazander
Селява	Chalcalburnus chalcoides
Синець	Zope (Guld.)
Сірюга	Scherk
Слизик.	Bartgrundel
Сомъ	Wels
Судакъ	Zander
Трутъ	Meerforelle
Умбра	Hundsfische
Чехони/шабля/	Ziege
Чечуга	Sterlét
Чіп/цингель	Zingel
Щип'вка	Steinbeisser
Щука	Hecht
Язъ	Aland
Ялсць	Hasel

§§§§§§§§§§§§§§§§§§

